

Szkoła Podstawowa nr 13 im. Kornela Makuszyńskiego
w Częstochowie

Jak osiągnąć sukces w nauce i nauczaniu

*Materiały opracowane
w ramach programu Comenius:
„Uczenie się przez całe życie”*

*„Aby cze­go­kol­wiek nauczyć się efektyw­nie
musisz to widzieć, słyszeć i czuć.”*

Tony Stockwell

Dlaczego w jednej grupie uczniów pracuje się dobrze, metody się sprawdzają, dzieci są zainteresowane zdobywaniem wiedzy? Dlaczego w innej grupie praca jest trudna a czasami wręcz nieskuteczna?

Człowiek odbiera świat wykorzystując zmysł: wzroku, słuchu, dotyku, smaku i węchu. Rola wzroku, słuchu i dotyku jest jednak dominująca. Zwykle jeden ze zmysłów jest lepiej rozwinięty od innych i człowiek, ucząc się, właśnie ten zmysł podświadomie preferuje. Jedni uczą się najlepiej, gdy coś widzą, inni muszą tego dotknąć, a jeszcze inni chcą o tym wysłuchać informacji. W zależności od tego występują odmienne style uczenia się: wzrokowy, słuchowy i kinestetyczno – ruchowy. Większość uczniów łączy dwa lub trzy style nauki.

Poznanie preferowanych stylów nauki wśród uczniów pozwoli nauczycielowi na dobór i zastosowanie odpowiednich metod, samym uczniom ułatwi drogę w zdobywaniu wiedzy i umiejętności.

Jak uczyć?

wzrokowców

Dla tych dzieci najważniejsza jest możliwość korzystania ze środków przekazu wizualnego. Powinny otrzymywać pisemne wskazówki. Jeśli mają wysłuchać wykładu, niech najpierw zapoznają się z zarysem jego treści. Zachęcajcie je do robienia notatek i posługiwania się mnemotechniką – zestawem symboli albo słowami, wywołującymi skojarzenia, które ułatwiają odtwarzanie informacji. Dłuższe wykłady przeplatajcie ćwiczeniami o charakterze eksperymentalnym i ,gdzie tylko się da, wprowadzajcie pokazy, wykresy, schematy, ilustracje i inne środki wizualne.

sluchowców

Dzieci te uczą się najlepiej ze słuchu, przez dyskusję lub powtarzając to, co usłyszały. Muszą mieć dość czasu, aby ująć to, czego się uczą, własnymi słowami. Potrafią być dobrymi nauczycielami dla innych dzieci; pomaga im to w utrwalaniu wiadomości, stwarza okazje do mówienia i pozwala czuć się użytecznym. Praca wspólna z innymi dziećmi o tym samym wzorcu da im możliwość mówienia o tym, co wiedzą, w tempie, jakie im odpowiada, będzie też ćwiczeniem w słuchaniu innych.

kinestetyków

Najlepsze sposoby uczenia tych dzieci to konkretne działania, prace ręczne, eksperymenty. Uczą się na wycieczkach, korzystając z modeli lub posługując się autentycznymi obiektami, gdy mogą powąchać, dotknąć, poczuć i zobaczyć, jak to się ma do opisu. Jak najczęściej powinny odgrywać i przedstawiać w sposób materialny to, o czym się uczą. Najlepiej zapamiętują rzeczy, które same zrobiły.

Metody ułatwiające nauczanie

DYKTANDO DLA AKTYWNYCH - technika zapamiętywania całych zdań oraz pisowni wyrazów (do wykorzystania na lekcjach języka polskiego oraz podczas nauki języków obcych); szczególnie polecana dla klas, w których dominują uczniowie kinestetyczni.

Nauczyciel przygotowuje tekst mini historyjki na kilku kartkach, które rozwiesza w różnych miejscach klasy. Uczniowie, podzieleni na grupy, mają za zadanie napisanie tekstu dyktanda jak najszybciej i poprawnie ortograficznie. Lecz to nie nauczyciel dyktuje kolejne zdania, ale każdy członek grupy musi podejść do wywieszzonego tekstu, zapamiętać zdanie, wrócić do swojej grupy i podyktować je. Wygrywa grupa, która szybciej i z mniejszą ilością błędów zapisze tekst.

APARAT FOTOGRAFICZNY - technika uatrakcyjnia czytanie tekstów ze zrozumieniem, omawianie zagadnień ortograficznych, opowiadanie, opisywanie; polecana dla wrokoowców i kinestetyków.

W różnych miejscach sali na ścianach należy umieścić krótkie teksty, np. fragmenty tego samego utworu, reguły ortograficzne, zdania z trudnością ortograficzną lub ilustracje (np. do lektury). Dzieci stoją w dwójkach: jedno – przed, drugie – za. Uczeń stojący z przodu zamyka oczy (jest aparatem fotograficznym), stojący z tyłu – trzyma go za ramiona (jest fotografem). „Dwójki” swobodnie poruszają się po sali, robiąc dokumentację z ... : fotograf prowadzi aparat do wybranego tekstu, aparat otwiera oczy i wyraźnie odczytuje kartkę. Zdjęcie jest zrobione, czyli treść tekstu zapamiętana (kartka pozostaje na miejscu dla innych). Potem następuje zmiana.

Można też ustalić, że część „dwójek” wykonuje zdjęcia np. reguł ortograficznych, tłumaczących pisownię rz, część – tekstów z tą trudnością, a część – ćwiczeń sprawdzających. Wtedy dzieci zdejmują kartki ze ścian i wykonują albumy, czyli pracują nad zebrany materiałem. Oglądają wszystkie fotografie, wymieniają się nimi.

Na koniec wszystkie aparaty szukają najciekawszych ujęć: kart odpowiedzi do ćwiczeń.

SESJE „BIERZ I DAJ” – głównym celem tej techniki jest wzajemne uczenie się; polecana dla klas, w których dominują słuchowcy.

Praca przebiega w czteroosobowych zespołach. Podczas sesji wszyscy uczniowie muszą się wypowiadać i dzielić swoją wiedzą.

Sesje „bierz i daj” wykorzystuje się w kilku przypadkach:

- na poziomie nauczania początkowego do nauki opowiadania.. Nauczyciel poleca nauczyć się opowiadać poznaną czytanekę. Uczniowie sami ustalają kolejność opowiadania: jako pierwszy – najlepiej opowiadający, ostatni zaś ten, któremu opowiadanie przysparza najwięcej trudności. Pierwszy uczeń daje wzór poprawnego opowiadania, ostatni ma możliwość trzykrotnego wysłuchania, zanim opowie samodzielnie.
- w celu utrwalenia dopiero co wprowadzonego materiału. W takiej sytuacji w ciągu kilku minut uczniowie kilkakrotnie utrwalają nowo poznane treści. Jako element mobilizujący uczniowie mogą się wzajemnie oceniać punktami od 1 do 10.
- na początku zajęć dla zorientowania się, jaką wiedzą dysponują uczniowie.

W tym przypadku jako pierwszy opowiada uczeń, który według własnego rozeznania niewiele wie na wskazany temat. Każdy następny uczeń dodaje tylko nowe wiadomości, nie powtarzając już usłyszanych.

- jako sprawdzenie zadania domowego.

Pracą domową może być zapoznanie się z jakimś tematem. W czasie sesji uczniowie dzielą się zdobytymi wiadomościami. W takim przypadku należy dopilnować, aby nie było to odczytanie zapisanych wiadomości, lecz przekazywanie tego, co się zapamiętało. Wiedzę tę może grupa przedstawić w postaci mapy pamięciowej.

Uczysz się bardzo dużo
i nie masz dobrych stopni?

Zmień to!

A oto kilka prostych rad, które Ci pomogą:

1. Ucz się systematycznie!

Bardzo ciężko jest siedzieć nad lekcjami cztery godziny przed klasówką, za to bardzo łatwo uczyć się KAŻDEGO DNIA 15 min. Już po dwóch tygodniach zobaczysz, jak łatwo wszystko wchodzi do głowy. Wyćwicyłeś swój mózg, nauczyłeś go systematycznego treningu. Tak jak sportowiec musi ćwiczyć każdego dnia, tak samo Ty – jeśli oczywiście chcesz, by wiedza wchodziła Ci do głowy.

2. Odrabiaj lekcje tego dnia, kiedy są zadane. Gdy masz „na świeżo” temat, sto razy prościej robi się lekcje.

3. Nauka to powtarzanie! Nic więcej. Najwięcej zapominamy bezpośrednio po uczeniu. Ważne jest więc, by nie odkładać „na później” powtarzania. Najlepiej, by pierwsza powtórka odbyła się mniej więcej godzinę po uczeniu się i trwała około 5 minut.

4. Odrabianie lekcji zaczynaj od przedmiotów ulubionych.

5. Nie odkładaj odrabiania lekcji do wieczora. Wieczorem człowiek jest zmęczony i jego mózg robi więcej błędów niż za dnia. Postaraj się wrócić do domu pieszo – spacer mniej więcej pół godziny jest Ci niezbędnym do odpoczynku.

6. Gdy odrabiasz lekcje, nie myśl o tym, co jeszcze musisz zrobić, tylko o tym, ile nowych rzeczy będziesz umiał.

7. Zrób sam sobie sprawdzian – wydaje Ci się, że umiesz wszystko bardzo dobrze, ale na piśmie to może nie być takie proste.

Ciekawostki związane z uczniami preferującymi różne style uczenia się.

wzrokowcy

słuchowcy

kinestetycy

Sprawdź kim jesteś!

Wzrokowcy

- Najchętniej uczą się czytając, oglądając i obserwując.
- Lubią wokół siebie porządek, gdy w ich otoczeniu panuje nieład, mają trudności z koncentracją.
- Są skupieni, raczej spokojni, milczący.
- Opowiadają w sposób niezwykle obrazowy.
- Na ogół mówią mało, ale szybko, rytmicznie i nieco chaotycznie.
- Opowiadają w sposób niezwykle obrazowy.
- Utrzymują kontakt wzrokowy z rozmówcą.
- Dobrze zapamiętują kolory kształty, rysunki, schematy, położenie przedmiotów;
- Zwracają uwagę na wygląd zewnętrzny swój i innych osób, łatwo zapamiętują twarze.
- Koncentrują się bardziej na szczegółach niż na całości.
- Mają dobrze rozwiniętą wyobraźnię, są pomysłowi.
- Lubią rysować, układać, rzeźbić, patrzeć w dal.
- Preferują sztuki wizualne.
- Łatwo odnajdują drogę w nowym miejscu.
- Rozpoznają słowa patrząc na nie, widzą układy wyrazów.
- Piszą ładnie, prawidłowo, nie mają problemów z ortografią.
- Czytają poprawnie, płynnie i szybko.
- Chętniej korzystają z tekstów bogato ilustrowanych.
- Często zapisują myśli, robią „listy”, sporządzają notatki .

Rady dla wzrokowców

- ✓ Najlepiej zapamiętacie to, co zobaczycie w postaci tekstu, filmu, zdjęć, wykresów, tabeli, prezentacji.
- ✓ Przygotowując dłuższą wypowiedź ustną, napiszcie sobie wcześniej jej plan; podczas prezentacji, korzystajcie z przygotowanych przez siebie notatek bądź rekwizytów ilustrujących wypowiedź.
- ✓ Posługujcie się mnemotechniką, czyli zestawem symboli bądź słowami, które wywołują skojarzenia – to ułatwi wam odtworzenie informacji.
- ✓ Podczas lekcji, uczenia się róbcie dużo notatek – zapisanie czegoś pomoże wam to zapamiętać.
- ✓ Kiedy robicie notatki, używajcie kolorowych długopisów; czytając testy, zaznaczajcie na kolorowo najważniejsze zagadnienia.
- ✓ Sporządzajcie mapy myślowe, wykresy, schematy, ilustracje; wyrazy z trudnością ortograficzną zapisujcie w postaci uproszczonych rysunków.
- ✓ Czytając książkę, róbcie notatki na marginesach, zaznaczajcie najważniejsze fragmenty, istotne zdania, wyrazy; używajcie ramek, podkreśleń, pogrubień.
- ✓ Zadbajcie o porządek w waszym otoczeniu – bałagan was rozprasza i dekoncentruje.
- ✓ Ucząc się języków, starajcie się widzieć dane słowo, sprawdzajcie w słowniku jego zapis fonetyczny.
- ✓ W czasie lekcji musicie dobrze widzieć nauczyciela, oglądajcie prezentowane ilustracje.
- ✓ Czytając różne historie, ilustrujcie je sobie w myślach – rozwija to waszą zdolność rozumienia i zapamiętywania.

Słuchowcy

- Najlepiej uczą się poprzez słuchanie.
- Lubią dialogi i rozmowy, chętnie opowiadają dowcipy i dobrze je pamiętają.
- Wolą polecenia mówione od pisanych.
- Uczą się, słuchając innych i dyskutując.
- Dostają lepsze oceny z odpowiedzi ustnych, niż ze sprawdzianów pisemnych
- Komunikując się z inną osobą, zwracają uwagę na dźwięk jej głosu, sposób mówienia i na to, co mówi.
- Lepiej zapamiętują to, co ludzie mówią, niż to, jak wyglądają
- Lubią czytać głośno lub półgłosem, mówią sami do siebie.
- Zapamiętują muzykę i przebieg rozmowy, mogą mieć natomiast kłopoty z odczytywaniem map i geometrią.
- Potrzebują ciszy, aby się uczyć. Muzyka lub hałas rozprasza ich.
- Z łatwością uczą się języków obcych.

Rady dla słuchowców

- ✓ Mówcie w trakcie uczenia się - głośne powtarzanie materiału pomaga wam w nauce.
- ✓ Nagrywajcie tekst do zapamiętania, po odsłuchaniu spróbujcie powtórzyć go własnymi słowami.
- ✓ Dyskutujcie, rozmawiajcie o tym, czego się uczycie, mówcie do siebie i innych, czy są, czy ich nie ma - słuchowcy są znani z gadulstwa.
- ✓ Dla wzmocnienia zapamiętywania głośno powtarzajcie słowa kluczowe, zabawcie się w nauczyciela i zróbcie wykład z tego, co przeczytaliście.
- ✓ Z rzeczy do zapamiętania układajcie wyliczanki, rymowanki lub piosenki.
- ✓ Napisany przez siebie tekst przeczytajcie na głos, by przekonać się, że zawarte są w nim wszystkie zaplanowane elementy.
- ✓ Rozmawiajcie o tekście, bierzcie udział w dyskusjach po przeczytaniu lektury.
- ✓ Trenujcie poprawną pisownię, powtarzajcie zasady ortograficzne, sprawdzajcie swoje prace po napisaniu, żeby uniknąć błędów, które mogą pojawiać się w zapisie.
- ✓ Lepiej pracujcie w ciszy - możecie mieć trudności z koncentracją i uczeniem się, gdy w tle słychać muzykę.

Kinestetycy

- Uczniowie ci często w szkole przeżywają trudne chwile.
- Mają problemy z koncentracją podczas słuchania i patrzenia – aby zachować koncentrację często zmieniają pozycję i poruszają się.
- Posiadają umiejętność przetwarzania informacji będąc w ruchu i wbrew pozorom są wówczas lepiej skupieni.
- Najlepiej pamiętają to, co wykonali, a nie to, co usłyszeli lub zobaczyli.
- Gestykują podczas mówienia.
- Miewają trudności z ortografią, muszą napisać słowo, żeby „wyczuć” jak się je pisze.
- Lubią wszelkiego rodzaju doświadczenia, eksperymenty i działanie.
- Najlepiej czują się na zajęciach pozwalających im rozładować energię: wychowanie fizyczne, plastyka, prace , ręczne.
- Wiercą się i poruszają podczas czytania, czytanie nie jest ich ulubionym zajęciem.
- Bardziej są zainteresowani utworami literackimi, w których akcja zaczyna się wartko toczyć od samego początku.
- Nie potrafią być beczynni.

Rady dla kinestetyków

- ✓ Przed nauką w domu powinniście pobawić się na dworze, pospacerować lub potrenować jakiś sport – wyładowanie energii zwiększy waszą zdolność koncentracji przy odrabianiu podczas nauki.
- ✓ Powtarzanie materiału powinno być połączone z ruchem i aktywnością – maszerujcie, spacerujcie itp.
- ✓ W czasie nauki wykorzystujcie dramę i pantomimę - odgrywanie scenek. ułatwi wam zapamiętywanie.
- ✓ Najlepiej uczycie się poprzez wycieczki i własne doświadczenia, zatem prowadźcie badania i eksperymenty.
- ✓ Trudności związane z czytaniem w skupieniu bez aktywności fizycznej pomoże pokonać bujanie się w fotelu lub wodzenie palcem po stronie.
- ✓ Odgrywajcie role związane z tym, co czytacie.
- ✓ Sposób na ortografię – druga osoba pisze palcem słowo na waszych plecach, abyście mogli je poczuć, następnie macie je napisać i wypowiedzieć.
- ✓ W nauce matematyki wykorzystujcie konkretne, zaczerpnięte z życia przykłady.
- ✓ Aby uniknąć „wyłączenia się” podczas słuchania, powinniście sobie znaleźć jakieś nierozpraszkające zajęcie dla rąk, które pomoże wam skupić uwagę.

A teraz coś, co ułatwi ci uczenie się

FISZKI -technika utrwalania i zapamiętywania słownictwa uwzględniająca wszystkie style uczenia się.

Zrób sobie własne FISZKI, tzn. karteczki ze słownictwem do zapamiętania. Ustal kolory, jakimi zawsze będziesz zapisywał różne części mowy np. rzeczowniki- zielony, czasowniki –czerwony, przymiotniki – niebieski, przysłówki- pomarańczowy, itd. Z jednej strony zapisz słowo odpowiednim kolorem, a z drugiej jego znaczenie. Weź 3 koperty i podpisz - jedną NIEBO, drugą PIEKŁO, trzecią RAJ. Losuj kolejno karteczki, odczytuj głośno słowa, przetłumacz i sprawdź na odwrocie znaczenie. Jeżeli nie pomyliłeś się , wrzuć karteczkę do koperty NIEBO, jeżeli nie umiesz - włóż do koperty PIEKŁO, do której będziesz zaglądać codziennie, by powtarzać słówka.

Do koperty NIEBO zaglądasz raz w tygodniu. Po miesiącu, jeśli pamiętasz wszystkie słówka, możesz je przenieść z NIEBA do RAJU- te słówka powtarzasz raz w miesiącu.

Jest to metoda zapamiętywania i utrwalania słownictwa, która można zaproponować zamiast tradycyjnych słowniczków. Przygotowanie karteczek, stosowanie kolorów, głośne odczytywanie oraz ruch w czasie powtarzania słownictwa pozwala na zaangażowanie w proces uczenia się 3 zmysłów. Dzięki temu zapamiętywanie jest szybsze i bardziej efektywne. Fiszki mogą też służyć do grania w grupie, kto zna więcej słówek.

ŚCIAGA INACZEJ – metoda na szybkie i dokładne nauczenie się czegoś uwzględniająca wszystkie style uczenia się.

Postępuj tak:

- Przeczytaj dokładnie to, co masz umieć. Potem postaraj się to wszystko opowiedzieć np. lampce na biurku. To, czego nie zapamiętałeś, zapisz sobie na kartce.
- Przeczytaj całą kartkę i powtórz, co na niej było.
- Teraz weź o połowę mniejszą kartkę i przepisz na nią tylko to, czego nie umiesz. Przeczytaj wszystko i powtórz, co na niej napisałeś.
- Teraz znów weź o połowę mniejszą kartkę ...

Postępuj tak aż do momentu, gdy na ostatniej małej karteczce już nic nie będzie do napisania, bo wszystko będziesz umiał!

**Jeszcze nie wynaleziono lepszej metody
niż zrobienie ściagi!**

Techniki ułatwiające koncentrację

Krótko, ale słodko

O wiele lepiej mieć do czynienia z zadaniem krótkim, nad którym jesteś w stanie w pełni się skoncentrować, niż z dłuższym, ze złą koncentracją. Zbadaj swoje „przedziały koncentracji” dla uczenia się różnych rzeczy i staraj się ich przestrzegać.

Jedz warzywa przed deserem

Gdy twoja koncentracja zaczyna się obniżać, postaw sobie dodatkowe zadanie, np. przeczytam jeszcze dwie strony itp. Stopniowo zwiększaj sobie to zadanie zanim pozwolisz sobie na odpoczynek.

Nie siedź sztywno, zrób coś

Przestaw się z uczenia pasywnego na aktywne:

- podkreślaj istotne zdania, wyrazy,
- zaznaczaj fragmenty tekstu,
- pisz na marginesach,
- komentuj ustnie,
- posługuj się technikami mnemotechnicznymi,
- twórz mapy myślowe,
- wyobraź sobie, że tłumaczysz koledze treści zawarte w czytanych materiale,
- zabaw się w aktora i recytuj to, co czytasz.

Trawa jest bardziej zielona

Gdy jesteś znudzony lub znużony zadaniem, zacznij uczyć się czegoś innego, bardziej aktywizującego twój umysł i ciało.